

Ajuntament d'Artés

**Diputació
Barcelona**

Estratègia Rural d'Artés - 2a Fase

Abril de 2016

Ajuntament d'Artés
C/ Barquera, 41
Artés 08271

TI. 938 305 001

Índex

ACCIONS REALITZADES.....	3
HortiCultura.....	4
Àmbit rural	5
CALENDARI I ESQUEMA D'ACCIONS REALITZADES	6
IMPACTE I RESULTATS.....	7
IMPACTE I RESULTATS.....	7

ACCIONS REALITZADES

L'Ajuntament d'Artés ha rebut el suport de la Diputació de Barcelona per al desenvolupament d'un projecte anomenat Estratègia Rural d'Artés 2a fase. Aquest projecte pretén fomentar el desenvolupament rural a partir d'iniciatives socials, emprenedores i cooperatives. Es preveuen dos grans eixos de treball: l'entorn rural i agrari i l'activitat hortícola.

Després de la primera part en la que es va fer una aproximació al sector primari i hortícola, es va decidir simplificar aquesta segona fase i entrar en un treball molt més pràctic, centrat fonamentalment, en dinamitzar un espai d'horts ecològics i un conjunt d'activitats de suport al sector agrari.

El programa d'actuacions previst en aquesta 2a fase era el següent:

1. Creació d'un banc d'horts disponibles
2. Accions de formació hortícola i agrària
3. Assessorament en relleu generacional d'explotacions agràries i suport a l'emprenedoria rural
4. Incorporació de criteris de dinamització local agroecològica en l'estratègia de desenvolupament del municipi
5. Continuïtat en la xarxa de cooperació iniciada en la primera fase

A l'inici del projecte, es va fer un replantejament derivat de diversos factors que van portar a una optimització de recursos. En primer lloc les actuacions de xarxa i dinamització local no s'han executat en tota la seva dimensió perquè durant el mes de juny de 2015, es van plantejar un conjunt de trobades amb els ajuntaments d'Avinyó i Sallent amb l'objectiu de portar a terme un actuació de planificació estratègica per a l'any 2016. Finalment Sallent només ha entrat en l'àmbit d'ocupació, en un projecte singular. Tanmateix Avinyó i Artés van decidir obrir un procés conjunt de reflexió estratègica. Un programa, emmarcat en el 2016-2017, amb l'objectiu d'obtenir una diagnosi i un pla estratègic de desenvolupament local per al conjunt de la Vall de la Gavarresa. Aquest replantejament, va portar a posposar les accions 4 i 5 de l'Estratègia Rural 2a fase ja que es considerava que calia esperar a tenir les orientacions de la nova estratègia local. No tenia sentit iniciar un treball en un àmbit molt sectorial, quan es preveia que en un termini de pocs mesos s'iniciaria un període de reflexió profunda i de molt més abast que afectaria al conjunt de les àrees de promoció econòmica i desenvolupament local dels dos ens municipals.

Després d'eliminar aquestes dues accions, es va començar a treballar en la creació d'un banc d'horts, en les accions de formació hortícola i les activitats de suport al sector rural.

El pla de treball es va dividir en dues parts, la que feia referència a tots els aspectes de l'horticultura i la que anava més adreçada a les explotacions agràries del municipi.

HortiCultura

Del projecte HortiCultura es presenta una memòria annex a aquest document en la que es detallen totes accions que s'han dut a terme. Fonamentalment però ha consistit en un programa per facilitar horts i espai hortícola a la població del municipi. Aquesta és la columna vertebral, però d'aquí n'han derivat diverses actuacions de captació de públic, formació, visites a d'altres experiències, etc. Una de les bases importants a remarcar és que sempre s'ha treballat en el marc de l'horticultura ecològica.

El projecte l'ha liderat l'Associació L'Oliva que ha posat tota la tasca tècnica que s'ha hagut de realitzar: calendarització, coordinació entre formadors, organització de les visites a d'altres indrets, conducció de les reunions i dinamització del conjunt de persones participants en el projecte, selecció d'usuaris, etc.

HortiCultura es va iniciar pròpiament al mes de desembre de 2015, amb anterioritat, però ja s'havia treballat la recerca d'espais que poguessin ser susceptibles d'utilitzar. Aquesta tasca es va dur a terme al juny de 2015. Un cop identificat aquest espai, hi va haver una coordinació amb la brigada municipal per tal de posar a punt la terra i equipar l'espai degudament a nivell d'infraestructures. A partir d'aquest moment es va començar a contactar amb diferents persones per a la realització de la tasca tècnica del projecte, és a dir, l'assumpció del seu lideratge i l'assessorament necessari per assenyalar la direcció que calia emprendre. Un cop escollida la part tècnica externa, es va deixar pel novembre l'inici dels treballs. Així amb L'Oliva es va començar a treballar al novembre de 2015 i a partir d'aquí es va fer un disseny i calendari del projecte. El gruix de les actuacions es van iniciar al gener de 2016.

A l'abril de 2016, ja es disposava d'un projecte força consolidat, amb presència de 13 horticultors i el primer pla de producció implementat. Entremig s'han realitzat formacions i visites a d'altres experiències. A l'Informe de Seguiment elaborat per l'Associació L'Oliva es poden veure els resultats obtinguts en aquests 4 mesos.

Àmbit rural

Les actuacions dins de l'àmbit rural han tingut també certa reorientació. El principal motiu és que després de contactar amb AgroXarxa (Unió de Pagesos) i amb diversos agricultors del municipi, s'ha comprovat que la xarxa informativa i la gestió de les principals ajudes existents funciona correctament. És a dir, els pagesos s'acullen a les convocatòries de la DUN i les oficines de gestió dels sindicats són les encarregades de fer-ne l'assessorament. En aquest sentit, el sector està informat dels ajuts als quals es pot acollir, entre els quals el d'incorporació de joves a l'agricultura, que és el que més directament s'adreça a garantir un relleu generacional en el món agrari. Totes aquestes tasques de contactes i planificació d'actuacions es van realitzar al juny de 2015. A partir d'aquí, amb el tancament del període de sol·licituds de la DUN (15-06-2015), si que es va veure que seria molt interessant programar alguna acció informativa per tal de que es poguessin explicar les novetats d'aquestes ajudes de l'any 2016. Un cop parlat amb el Departament i amb les oficines sindicals es va creure oportú planificar una xerrada de cara al 2016, coincidint amb el període d'obertura de sol·licituds de la DUN 2016.

Així, es va organitzar una jornada tècnica agrària al dia 1 d'abril de 2016. Hi van participar els serveis del Departament d'Agricultura (Oficina d'Ajuts) i també hi va col·laborar l'Oficina Comarcal del Departament.

No obstant, durant aquest període es va dur a terme un conjunt de contactes amb les explotacions agràries del municipi per donar a conèixer el servei d'atenció a emprenedors i d'assessorament que hi ha a disposició a l'Ajuntament d'Artés. Tot i ser un servei de caràcter general no adreçat explícitament al sector agrari, es va creure oportú transmetre la informació i presentar el servei.

Per alta banda, un altre dels temes dels quals es volia donar rellevància es el de l'agricultura ecològica. Com ja s'ha pogut veure, en el projecte dels horts l'aspecte ecològic era definitori de l'actuació, però igualment, en el sector agrícola i ramader es volia començar a realitzar alguna acció de sensibilització. D'aquesta manera, aprofitant la jornada tècnica informativa de les novetats de la DUN, es va organitzar una segona taula rodona amb la presentació d'experiències d'agricultura ecològica properes i d'èxit.

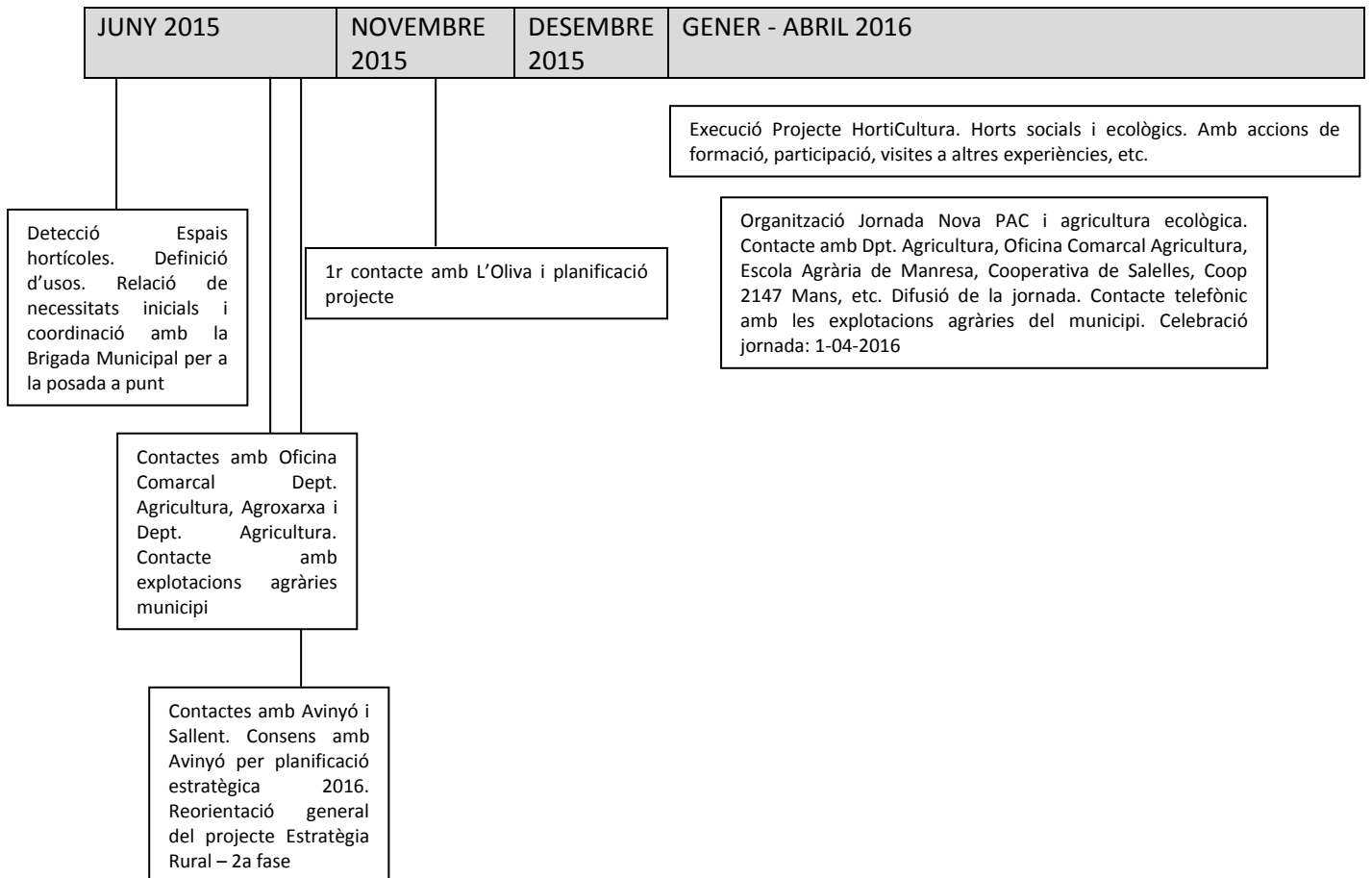
Un dels casos presentats va ser el de la Cooperativa de Salelles que en el sector del pinso i l'alimentació ramadera ecològica són líders de Catalunya. En aquesta presentació, a més, es va informar dels preus que podien donar als productors de cereal ecològic. El cas és que els manca producció per la demanda que tenen. En aquest sentit, mostraven l'èxit de la línia ecològica.

Una altre experiència fou la de la Cooperativa 2147 Mans, que igualment, venia a donar-se a conèixer i a exposar la necessitat de trobar productors d'horticultura ecològica ja que tenint en compte la demanda que tenen, gairebé no donen a l'abast. Cal dir que aquest contacte és realment estratègic pensant en el projecte HortiCultura. De fet, en la mesura que això vagi madurant, es començarà a estudiar la viabilitat que podria haver-hi d'orientar la producció a la venda.

Finalment, el darrer cas va ser el de Just Serra de ramaderia bovina ecològica. La seva exposició va servir per il·lustrar la venda de proximitat, i el fet de dominar tota la cadena de distribució,

anant des de l'inici fins a la venda final al client particular. Això ha permès donar viabilitat al projecte, mentre que el segell ecològic aporta una diferenciació que el mercat reconeix i valora.

CALENDARI I ESQUEMA D'ACCIONS REALITZADES

IMPACTE I RESULTATS

El projecte HortiCultura és el que té un impacte més mesurable. Aproximadament l'impacte directe del projecte beneficia, a dia d'avui, unes 45 persones de persones de l'esfera del nucli familiar de les unitats participants. Els seus perfils són diferenciats: entre aquestes hi ha persones en diferents situacions econòmicosocials que donen heterogeneïtat i complementarietat al grup i són representatives de la realitat demogràfica i ciutadana del municipi, des de persones en situació de precarietat laboral, aturades, passant per mestres, enginyeres, obreres i altres oficis, d'entre 1 i 55 anys d'edat, amb o sense família i de procedències diverses. La mitjana d'edat de les HortiCultores és de 42,4 anys. Els caps de les 13 horticultores referents ho són de 6 dones i de 7 homes.

En quan al treball amb el sector agrari, es pot mesurar des d'un punt de vista quantitatiu en el sentit que s'ha parlat amb el conjunt de les explotacions agràries, però també des d'un punt de vista qualitatiu. En aquest cas, l'impacte és més difícil de visualitzar però en canvi segurament té molt més interès ja que s'ha dut a terme una tasca de sensibilització en el cas de l'agricultura ecològica i igualment s'ha treballat la informació de la nova PAC amb l'objectiu de fer especialment incidències en les mesures de relleu generacional que a hores d'ara hi ha a l'abast del sector. Quantitativament, s'han realitzat 23 contactes. A les jornades de presentació de la DUN, hi han participat 17 persones.

IMPACTE I RESULTATS

Com s'ha dit, el projecte HortiCultura ha tingut uns resultats i un impacte molt satisfactori. De fet es tracta de l'actuació principal i gairebé definitiva, sobretot des de la reorientació de les accions de planificació estratègica que han condicionat el conjunt del projecte. En quan a l'HortiCultura destaca el procés participatiu, la implicació de totes les persones, les visites a d'altres experiències, la formació i metodologia que han suposat un canvi i una aportació interessant per a moltes persones algunes de les quals presentaven diversos riscos d'exclusió social. La fórmula de dur a terme una activitat que està a mig camí d'un servei social, d'una activitat d'autosubministrament, d'intercanvi i economia social, ha tingut un impacte molt interessant en el teixit social del municipi.

Per altra banda, les activitats destinades al món agrari professionalitzat, han funcionat correctament però segurament han estat per sota de les expectatives inicials. S'ha pogut veure que la majoria d'explotacions tenen els contactes consolidats amb les oficines de suport que gestionen la DUN i que tots coneixen els ajuts actuals (inclòs el d'incorporació de joves agraris). En aquest sentit, la jornada de presentació en la que van assistir responsables del departament d'agricultura va tenir més èxit, ja que per una banda, es presentaven novetats i els assistents podien dialogar amb el departament directament i, per l'altra, es va generar un punt de trobada entre agricultors que fins ara era inexistent al municipi. Com també s'ha indicat, a nivell qualitat, el contacte i el fet de conèixer millor la realitat rural pot portar resultats en un futur, especialment pensant en els projectes que s'inicien al 2016, orientats a fer una diagnosi una planificació estratègica del desenvolupament local de tota la Vall de la Gavarresa.